

USAID
AVY AMIN'NY
VAHOAKA AMERIKANA

FIOMPIANA TRONDRO ANATY DOBO NOHATSARAINA

O CRS
CATHOLIC RELIEF SERVICES

faith.
action.
results.

ODDIT
Organisme de Développement du Diocèse de Toamasina

BDEM
Bureau de Développement des Bassins de Madagascar

**Caritas
MOROMBE**

**NCBA
CLUSA**
National Cooperative Business Association

FIZAHAN-TAKELAKA

I - Zavatra ilainy mba ahafahany mivelona.....	1
I.1 - Sakafo: ara-boajanahary.....	1
I.2 - Oksizena:	1
I.3 - Hafanana :.....	1
II - Ireo karazan-trondro fiompy.....	2
III - Fanamboarana ny dobo	3
III.1 - Toerana:	3
III.2 - Fefiloha (tahalaka):.....	5
III.3 - Valan-jezika:	5
IV - Fomba fiasa eo amin'ny dobo-trondro	6
IV.1 - Fanamasahana ny dobo trondro :	6
IV.2 - Sakafo omena ny trondro:	7
V - Kaontim-pamokarana	9

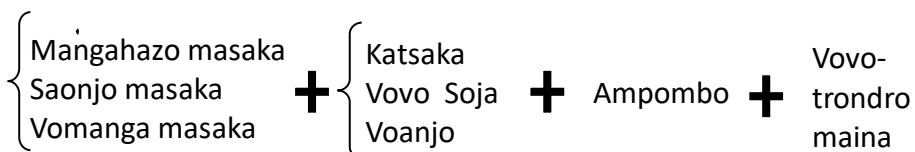
I - Zavatra ilainy mba ahafahany mivelona

- ☞ sakaf (Voalohany dia Sakaf voajanahary na plankton ;faharoa ny fanampin-tsakaf)
- ☞ oksizena (azo avy amin'ny rano mitosaka)
- ☞ hafanana (avy amin'ny fahamasahan'ny dobo; ary ny toetr'andro na talaky andro)

I.1 - Sakaf: ara-boajanahary

Azo avy amin'ny fahalonahan'ny dobo trondro noho ireo zezika sy fako narotsaka tao: Dobo masaka , mafana ny rano ,miha be ireo bibikely ho sakafon-trondro ,be zava-maniry.

Fanampin-tsakaf:

Totoina miaraka ao andaona: ny iray amin'ireo sakaf masaka miampy vovo-katsaka na soja na voanjo miampy ampombo ary rarahana vovo-trondro maina. Rehefa izany dia bolabolaina ka aterina apetraka ao anaty tavy fihinanana (25-30 sm eo ambanin'ny rano / sary). Isaka ny ora tsy miovary amin'ny misandratr'andro no hamahanana ny trondro ka raisina ho fahazarana izany eo amin'ny fiompiana ;dia ho tombotsoa be ho an'ny Mpiompy.

I.2 - Oksizena:

- ☞ Avy amin'ny rano ampidirina atao mitosaka avy amin'ny toerana ambony no mamatsy Oksizena ny rano ao an-dobo.
- ☞ Avy amin'ny zava-maniry ao anaty dobo (photosynthèse).

I.3 - Hafanana :

- ☞ Ny hafanan'ny dobo no ho fahombiazana ho an'ny fiompiana trondro. Mahery mihinan-kanina ireo trondro ka tena maroroka be ary mahatratra 1kg mahery amin'ny faha 6 volany (Carpe Royale). Mihidy vazana; tsy mihinan-kanina ka mahia ny trondro raha mangitsy ny rano

izay midika hoe tsy ampy ny zezika na Compostière manamasaka; ny fanamasahana no tokony tena hifotorana.

II - Ireo karazan-trondro fiompy.

Ireo karazan-trondro **maroroka** mety ho vaventy sy **tadiavin'ny tsena** no tena hifotorana eto.

KARAZAN-TRONDRO	TOETRANY	FOTOANA FANATODIZANY
TRONDRO GASY na ny Cyprin doré (<i>Carassius auratus</i>)	OMNIVORE	Indroa mandritra ny vanim-potoana mafana (Septambra-fevrier)
TILAPIA MANASAOKA (<i>Oreochromus niloticus</i>)	OMNIVORE	Indroa mandritra ny vanim-potoana mafana (Septambra-fevrier)
CARPE ROYALE (<i>Cyprinus carpio</i>)	OMNIVORE	Indroa na Intelo mandritra ny vanim-potoana mafana ; mielanelana roa volana

Fanamarihana :

Azo sokajiana ho **telo** lehibe ireo karazan-trondro ka ireto avy :

- **Omnivore** : ireo trondro mihinana ny karazan-tsakafo rehetra;

maroroka be toy ny Carpe royale, Nylotica, Cyprin doré (trondro gasy)

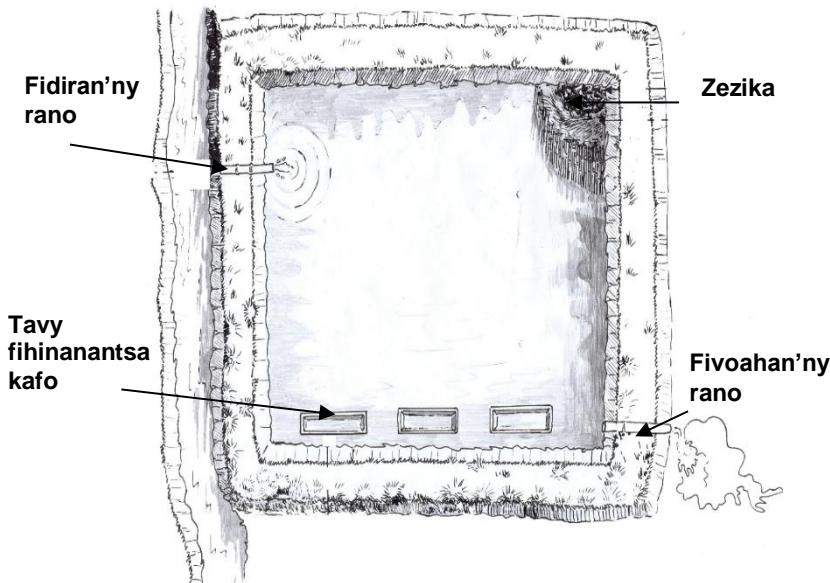
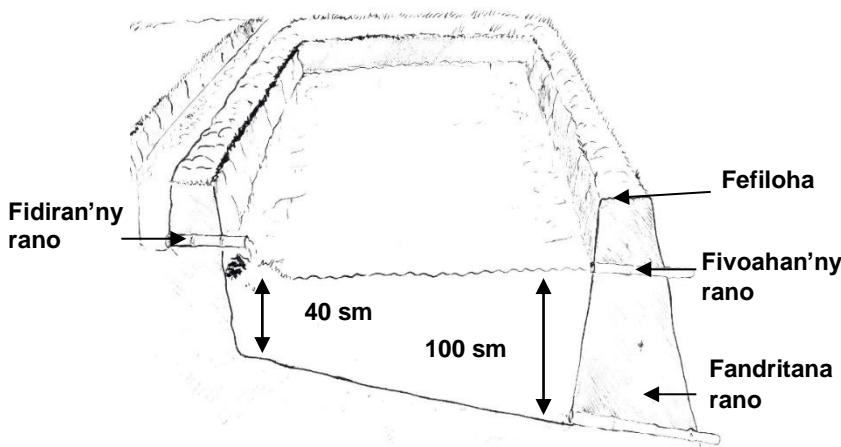
- **Herbivore** : ireo trondro ka ny ahitra no foto-tsakafony toy ny tilapia kely mananaka ;miloko sada maity.
- **Carnivore** : trondro manana foto-tsakafo an' ireo bibikely, zana-trondro toy ny FIBATA izay tena arovana mafy tsy ho tafiditra ao anaty dobo.

III - Fanamboarana ny dobo

III.1 - Toerana:

- ☞ Misy rano madio tsy tapaka mandavan-taona,
- ☞ Tany mita-drano tsara sady azo ritina,
- ☞ Toerana talaky andro, mafana
- ☞ Akaiky ny fonenan'ny mpiompy,
- ☞ Tena tsara raha amin'ny teheza-tanety atao miendrika kipaha nefá mahazo hafanana sy hazavana .
- ☞ Miainga avy amin'ny tatatra fitarihan-drano sy fandritana ny refy rehetra

III.2 - Fefiloha (tahalaka):

Mila fefiloha matevina manana haavo 50sm ambonin'ny rano; indrindra raha Carpe Royale no heverina hompiana. Manana toetra mitrongy tahalaka ary mandoto rano noho izany io karazan-trondro vaventy io.

- Asiana haty tanimanga ny fototra raha tsy dia mitan-drano tsara. Eo ampandrafetana ny dobo dia vontosana tanimanga ny bainga mba tsy hanesotra na hanary rano ny fefiloha.
- Ampiakarina tsikelikely ary damaina tsara ireo bainga .
- Tsy tokony ho tafidirity ny karazan-trondro fahavalolo toy ny FIBATA (trottus) ny dobo.

III.3 - Valan-jezika:

- Atao eo amin'ny zoron'ny dobo ampitan'ny fidiran-drano.
- Ezaho tsy hisy hipoitra ambony rano ireo hazo atao fefin'ny valan-jezika sao lasa fitoeran'ny vintsy izay fahavalon'ny trondro..
- **Ireo akora ampiasaina :** fako maina toy ny mololo, ravi-maitso toy ny dingadingana rambiazina, zezik'omby ondry akoho vorona bitro.Arotsaka isan-tapa-bolana ireo zezika ireo ary hitsahina hifitsaka ao anaty rano.(Tsy azo atao ny mandefa ravina tephrosia na aika noho izy misy poizina na famamo)

- Arahi-maso ny halonaky ny rano na ny hamaitson'ny lomotra ka rehefa hita fa matevina loatra dia ajanona kely ny fanampiana ireo zezika isan-tapa-bolana.. .
- Soso-kevitra: ho anao mamolaka tanivao na ravatany dia tsara raha atao dobo aloha ho vola sy ho fanamasahana malaky ny tany.

IV - Fomba fiasa eo amin'ny dobo-trondro

Ny fatra na isan'ny zana-trondro isaka ny dobo 1ara dia tokony ho 100-120 isa ho an'ny Carpe Royale ; azo atao tsara anefa ny mampiakatra io isa io ka ampitomboana isa ireo tavy (volobe novakiana roa) napetraka 25-30 sm eo abanin'ny rano ary elenelenina tsara ny toerana ametrahana azy mba samy hahazo sakafo ka hitombo ireo trondro.

Hitovy habe afaka 7 na 8 volana izay fotoana efa tokony hivarotana ny vokatra ka handritana tanteraka ny dobo mandr-pihavin'ny zana-trondro amin'ny fiompiana manaraka Septambra hatramin'ny Mars.

Ampitomboana sy arahi-maso isan'andro koa ireo sakafo mba hahasehaka tsara ireo trondro ompiana.

IV.1 - Fanamasahana ny dobo trondro :

Misy ny atao hoe **valan-jezika** ;fefy volotsangana apetraka eo amin'ny zoron'ny dobo; androtsahana akora fanamasahana toy ny zezi-pahitra (omby,akoho,bitro),fako-pamokarana, ravi-maitso (afa-tsy ny tephrosia na aika noho izy io misy poizina)

Arotsaka isan-tapa-bolana ao anaty fefy atao somary lehibe ireo

akora. Hitsahina tsara hifatratra , miha lo izireo ka miteraka **plankton** na **Sakafo voajanahary** izay sakafo voalohany ho an'ny trondro .

Tsara raha tsatohana volobe ao anaty dobo ; ny antony dia io no tena akora mety hipetahan'ny planktoon sy mora handraisan' ireo trondro azy.

Na ny fefin'ny valan-jezika na ireo volobe dia tsy tokony hisy hipoitra ety ivelan'ny rano sao manjary toerana hitilian'ny vintsy (vorona) ireo zana-trondro.Ny tokony hatao aza dia ny manao tsatoka hazo ary asiana antaka na kapikam-boalavo hamandrihana io vorona io.

Fahalonaky ny rano

Refesina amin'ny fitaovana antsoina hoe « **disque de Secchi** » na amin'ny tànana, izay ampidirina ao anaty rano.

Ny halalina tsy hahatazanana ny lokon'ny fitaovana (boribory) na ny tànana no antsoina hoe fangarahaaran'ny rano.

	Dikany sy ny mety fiatrakany eo eo amin'ny trondro	Vahaolana:
Raha latsaky ny 25 sm	be loatra ny ahi-drano na lomotra, vitsy ny oksizena (O_2) ary dia mety ho sempotra ny trondro.	Soloina haingana ny rano amin'ny fampidirana ny rano.
25 – 40sm:	tsara ny fangarahaaran'ny rano.	
Mihoatra ny 40sm	tsy ampy ny ahi-drano : sakafo-trondro.	Ampiana ny zezika fandonahana.

IV.2 - Sakafo omena ny trondro:

- ☞ ara-boa-janahary: *ahi-drano sy bibikely.*
- ☞ fanampiny: 50-60%: *apombo*, 40-50% *Faika + vovo trondro* (1/3)
- ☞ Sakafo 10 kg : 6kg : *karazan'apombo* 3,5kg : *faikam-boanjo* 0,5kg *vovo-trondro maina*
- ☞ Akora : *Katsaka, mangahazo, vomanga, ovy, saonjo, legioma, Faikam-boanjo, faika-*
- ☞ *tsoazaha, vovodra-kena .*

Fatran-tsakafo isan'andro

Volana	Fatra (g/ara/andro)	Sakafo isan'andro (kg)		Salan-danjan' ny trondro	% Sakafo zaraina amin'ny totalin-danjan' ny trondro
		5 ara	10 ara		
1	55	0,28	0,55		
2	75	0,38	0,75	1-5 g	10 %
3	100	0,50	1,0	6-20 g	8%
4	140	0,70	1,4	21-50 g	6%
5	190	0,95	1,9	51-200 g	5%
6	250	1,25	2,5	201-1000 g	4%
7	320	1,60	3,2	> 1 000 g	2%
8	400	2,0	4,0		

V - Kaontim-pamokarana

Ity kaontim-pamokarana dia nianga avy amin'ny fiompiana andian-tsondro Tilapia (falehibiazana). Misy ireto pitsopitsony manaraka ireto :

Pitsopitsony :

Refin'ny dobo :

20 ara

Hakitroky ny Zanatrondro :

4 Zanatrondro
isaky ny m²

Sakafo: Proavandy + Zezika natoraly

Taham-pahafatesana : 10 %

Vidim-bokatra	Venty	Fatra na isany	Sandan'ny iray (Ariary)	Sandany (Ariary)
Vidin'ny Kilaon'ny trondro	kg	4 000	8 000	32 000 000
Totalin'ny vidim-bokatra (1)				32 000 000
Fandaniana	Venty	Fatra na isany	Sandan'ny iray (Ariary)	Sandany (Ariary)
Zanatrondro	iray	8 800	500	4 400 000
Praovandy	Kg	2 650	2 000	5 300 000
Zezika	Tombanana	1	972 000	972 000
Karaman'ny Olona Mpiasa	Volana	6	150 000	900 000
Fitaterana sy fitaomana	Volana	6	150 000	900 000
Seraseram-pifandraisana	Volana	6	20 000	120 000
Fandaniana amin'ireo fitaovana Maharitra	Volana	1	900 000	900 000
Totalin'ny Fandaniana (2)				13 492 000
Tombom-barotra (1-2)				18 508 000

Ireo mpiaramiombonantoka manataneraka ny tetikasa

Fifandraisana

ODDIT
Organ de Développement du Diocèse de Toamasina

BDEM
Bureau de Développement de l'Écar de Mananjary

Caritas
MOROMBE

NCBA
CLUSA
National Cooperative Business Association
Co-op de l'Afrique du Sud

CRS

Ampasanimalo Antananarivo

BP : 6073

Tel : 034 05 159 05 - 032 11 159 06

James.Hazen@crs.org

ODDIT

Enceinte Foyer Petit Séminaire St Paul.

Androranga Saint Paul

501-Toamasina

B.P. 549 Tél 53 310 36

cr-to@moov.mg

BDEM

Enceinte Saint Paul de Chartes

Tanambao

317-Mananjary

Tél 72 093 66

hermancome@gmail.com

CDD

Enceinte Saint Ambroise/

DIDEC

Tsianaloka

501-Toliara

Tél 94 442 25

Gomez.eliane@yahoo.fr

CARITAS

Mission Catholique

618-Morombe

Tél 034 25 932 76 e

caritasmorombe@gmail.com

CLUSA

Ampasanimalo Antananarivo

BP : 6073

Tel : 034 05 190 00 - 032 77 451 71

ARakotonirainy@ncbaclusa.net